

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar över Internationella Kulturutredningen (IKU), SOU 2003: 121.

Amatörkulturens samrådsgrupp, ax organiserar de största amatörkulturorganisationerna i Sverige med mer än 600.000 aktiva. Dessa är Amatörteaterns Riksförbund (ATR), Föreningen för Tidig Musik, KÖRSAM, Riksförbundet Svensk körsång, Riksföreningen för Folkmusik och Dans (RFoD), Svenska Arbetarsångarförbundet (SAS), Svenska Hemslöjdsföreningars Riksförbund, Svenska Missionsförbundets Musikkårer, Svenska Ungdomsringen för Bygdekultur, Sveriges Arbetarteaterförbund (ATF), Sveriges Hembygdsförbund, Sveriges Kyrkosångareförbund, Sveriges Orkesterförbund (SOF), Sveriges Schackförbund, Sveriges Spelmäns Riksförbund och Ung i Kör.

ax välkomnar inrättandet av den **Internationella kulturfonden**. Den generella målsättningen att komplettera de statliga aktörerna och skapa möjligheter för fria aktörer att utveckla sin internationella verksamhet är välmotiverad. Utredningens formuleringar omkring Internationella kulturfonden kan tolkas så att amatörkultur skall omfattas av förslagen. Men detta finns inte uttalat. Kulturrådet har de senaste åren tolkat sitt uppdrag så att den ej ska omfatta amatörkultur med undantag av fördelningen av stödet till amatörkulturella riksorganisationer. Stödet till internationellt kulturutbyte på amatörkulturområdet har stegvis minskat och är idag mycket begränsat om något alls. Eftersom amatörkulturutövare uteslutits från andra bidrag är det viktigt att det blir klart uttalat att amatörkultur skall ingå i fondens verksamhet. För att säkerställa detta bör propositionen klart uttala att körer, amatörteater, orkestrar, folkmusik, folkdans, slöjd, kulturarvsvård m fl områden har rätt till stöd.

Utredningen har inte behandlat det internationella kulturutbytet betydelse för amatörkulturområdet och amatörkulturens betydelse för **Sverige bilden**, för främjande av **fred och mellanfolkliga relationer**. Efter andra världskriget satsades stora resurser på kulturutbyte för att öka mellanfolklig förståelse, respekt och för att skapa personliga relationer över gränserna. Utbyten mellan körer, orkestrar, folkdansare, folkmusiker, teatrar har vidgat perspektiven och skapat förståelse för andras kulturer. I en tid med internationell turbulens och växande främlingsfientlighet bör kulturpolitiken åter uppmärksamma betydelsen av kulturutbyte mellan amatörer. Det är viktigt att olika formerna för amatörers internationella kulturkontakter och kulturutbyte analyseras.

Internationellt utbyte har även stor betydelse för att främja amatörverksamheternas kulturella **kvalitet** och **fördjupa** insikter om den egna verksamheten. Internationellt utbyte stimulerar och utmanar utövare och är grunden för erfarenhetsutbyte mellan organisationer, pedagoger, ledare m fl.

I utredningen nämns amatörkultur enbart i samband med förslagen som läggs om kulturrådets arbetsuppgifter. Kulturråden ska arbeta med amatörkultur "i mån av tid och i begränsad utsträckning" (sid 244) Denna formulering behöver skärpas.

Utredningen borde analyserat amatörkulturens organisationers förutsättningar för internationell kon-

taktverksamhet. När nu detta inte är gjort föreslår **ax** att denna fråga hänskjuts till en **utredning som ser över ansvaret för amatörkulturområdet** i enlighet med förslag i de två utvärderingar av folkbildning som nyligen överlämnats. Se SOU 2004:30 sid 16 respektive SOU 2004:51 sid 101.

ax instämmer i **målen** som föreslås av IKU, kapitel 16. Vi välkomnar en tydligt uttryckt målsättning att bättre ta tillvara de kontaktnät som upprätthålls och utvecklas inom det fria kulturlivet, mellan enskilda kulturutövare och deras organisationer i olika länder. Organisationslivets kontaktnät, kompetens och betydelse för långsiktighet bör vägas in i utformningen av framtida åtgärder.

Vi vänder oss dock mot förslaget att "... Fondens styrelse ska beakta behovet av prioriteringar ..., t.ex temasatsningar med inriktning på vissa länder eller vissa genrer" när, under 15.2, i vilket IKU:s slutsatser presenteras, utredaren själv skriver: "För att kulturlivet skall kunna utvecklas bör andelen "fria resurser" – medel som inte är öronmärkta för ett specifikt politikområde eller en särskild region – öka".

Vi vänder oss också mot att **statliga organ** kan söka stöd från Internationella kulturfonden. Det internationella arbetet ska på samma sätt som idag prioriteras inom ramen för de uppdrag som dessa organ fullgör. Staten har möjligheter att särskilt beakta prioriterade regioner, genrer, teman etc. genom de statliga kulturorganens internationella verksamhet. För att uppnå målet att komplettera de statliga aktörerna bör istället Internationella Kulturfonden ge största möjliga utrymme åt det **fria kulturlivets** potential och dess prioriteringar.

Det är viktigt att hitta former för att även mindre stödbelopp skall kunna ges än det föreslagna minibeloppet på 300.000 kr. **Amatörkulturorganisationerna** bör kunna utveckla internationellt samarbete och bidra till utbyte som främjar deras verksamhet och kulturutövande. Detta kan ske genom att de enskilda amatörkulturorganisationerna själva eller gemensamt via **ax** ges möjlighet att fördela stöd för internationellt utbyte till sina medlemmar.

Vi vill också understryka utredningens ståndpunkt att utbytet med framför allt **Europa** är underdimensionerat i förhållande till behoven.

UNESCO antog nyligen en konvention om **immateriellt kulturarv**. Det saknas i utredningen en diskussion av UNESCO:s nya konvention. Denna kan bli mycket betydelsefull för stora delar av musikkulturlivet. Det är viktigt att Sverige deltar aktivt i utvecklingen av den nya konventionen och möjliggör att de immateriella kulturarven på motsvarande sätt som världsarven ges en stark roll för främjande av turism samt regionalt och lokalt kulturliv.

ax anser att utredningens finansieringsförslag är otillräckliga. Utredningen argumenterar för internationaliseringens betydelse och för att de nuvarande anslagen för internationellt kulturutbyte och kulturorganisationer måste ökas. Det är dock svårt att förstå utredningens ekonomiska resonemang. Hur lång tid kommer det att ta tills Internationella kulturfonden når föreslagen omfattning på 60 milj. kr? Kulturlivet måste tillföras nya medel för utvecklingen av mångkulturperspektiv, för att invandrare och minoriteter ska inlemmas i kulturlivet, för ökat stöd till kulturorganisationers internationella kontakter och till internationellt kulturutbyte.

Stockholm den 24 maj 2004

Lars Farago
ordförande